

מסעי ב

רוב ווערן מענטשן גערעכנט לויט זיי-
ער עלטער, לערנט דעריבער רש"י
אז אויך דא ווערן זיי נמנה (ניט בלויז
לפי סדר נשואיהן, נאר אויך) "לפי
גדולתן כו' בשנים".

איז ניט מובן: וויבאלד אז דער
גאנצער יסוד פון רש"י אז "כאן מנאן
לפי גדולתן" (כאטש מען קען לערנען,
אדרבא "בכל המקרא מנאן — ווי
ע"פ רוב — לפי גדולתן כו' אין דא
— בלויז לפי סדר נשואיהן) איז פון
דעם וואס (געוויס) "נישאו כסדר תול-
דותן" — האט ער דאך געדארפט
שרייבן "נישאו כסדר תולדותן" פאר
"כאן מנאן לפי גדולתן כו'".

(ג) ס'איז מסתבר צו זאגן, אז דאָרט
וואו די בנות צלפחד ווערן אויסגע-
רעכנט בכתוב דעם ערשטן מאל,
ווערן זיי נמנה כפי סדר תולדותן.
ווייל דאָרט ווערט דערציילט "וצלפחד
בן חפר (לא) היו לו (בנים כי אם)
בנות", איז די סברא מחייב, אז ביים
דערציילן אז צלפחד האָט געהאַט בנות,
איז דער פסוק זיי מונה ווי ער האָט
זיי געהאַט — כפי סדר תולדותן.

האָט מען דאָך לפ"ז געדארפט לער-
נען, אז די בנות צלפחד האָבן חתונה
געהאַט שלא כסדר תולדותן (ווי אין
א סך אנדערע פּאַלן: וואו די צעירה
האָט חתונה לפני הבכירה), און אז

א. אין פסוק ותהיינה מחלה תרצה
חגלה ומלכה ונועה גו' לנשים, שטע-
לט זיך רש"י אויף "מחלה תרצה וגו'"
און איז מפרש: "כאן מנאן לפי גדו-
לתן זו מוז בשנים ונשאו כסדר תול-
דותן ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן
(און דערנאָך איז רש"י מוסיף "ומגיד
כו'", כדלקמן ס"ג).

פון וואָנעט נעמט רש"י אז "כאן
מנאן לפי גדולתן כו' ובכל המקרא
מנאן לפי חכמתן"? איז ווי מ'לערנט
בהשקפה ראשונה קומט אויס, אז
היות ווי אין רוב פּאַלן איז דער
סדר הנישואין אין אַ משפּחה לויטן
עלטער פון די קינדער [און ווי דער
תלמיד האָט שוין געלערנט אין ספר
בראשית: "לא יעשה כן במקומו לתת
הצעירה לפני הבכירה"], איז דערפון
פאַרשטאַנדיק, אז אין אונזער פסוק
וואו עס ווערט דערציילט "ותהיינה גו'
לנשים" איז "מנאן לפי גדולתן", וב-
מילא מוז מען לערנען, אז "בכל ה'
מקרא" וואו זיי ווערן גערעכנט מיט
אז אנדער סדר איז "מנאן לפי חכמתן".
אבער אין אמת'ן קען מען אזוי ניט
לערנען. ווייל

(א) לפ"ז האָט רש"י געדארפט שרייבן
"כאן (וואו עס רעדט זיך וועגן זייערע
נישואין) מנאן לפי סדר נשואיהן ונש-
או כסדר תולדותן" — און ניט "כאן
מנאן לפי גדולתן כו'".

(ב) אפילו אמת'ל, אז היות ווי ע"פ

(5) ראה בארובה לקוטי שיחות ח"ה ע'

115.

(6) פנחס כו, לג.

(7) להעיר מויצא (כס, יח ואילך) שיעקב
רצה לשאת את הצעירה קודם. וראה בתו"ש
עה"פ (שם, כו) ובמקומות שנזכרו שם.

(1) פרשתנו לו, יא.

(2) וכ"ה בב"ב קכ, א.

(3) ראה גם רשב"ם לב"ב שם.

(4) ויצא כט, כו.

דעריבער ווערן זיי נמנה אויך אין דער הקדמה צו זייער טענה "לפי חכמתן".

דאס איז אבער בלויז א ביאור אז מען קען לערנען אין יענעם פסוק אז "מנאן לפי חכמתן". ס'איז דאך אבער א סך גלאטיקער צו זאגן, אז יענער פסוק וואס בפועל רעדט ער נישט וועגן זייער תביעה, נאר ער דערציילט אז "לא" (לא) היו לו (בנים כ"א) בנות, איז ער זיי מונה כפי תולדותן.

בלייבט במילא נאך אלץ שווער: וויבאלד אז ס'זיינען פאראן פאלן וואו די צעירה האט חתונה לפני הבכירה, איז פון וואנען נעמט רש"י אז אין פסוק "וצלפחד גו' היו לו גו' בנות" ווערן זיי נמנה לפי חכמתן, נישט כפי סדר תולדותן?

ג. לאחרי ווי רש"י פארענטפערט פארוואס אין אונזער פסוק איז דער סדר פון די בנות צלפחד אנדערש ווי בכל המקרא, אז "כאן מנאן לפי גדר לתן כו' ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן", איז ער מוסיף: "ומגיד ששקרו לות זו כזו".¹⁰

איז אין דעם נישט פארשטאנדיק:

א) וויבאלד אז "בכל המקרא מנאן לפי חכמתן", הייסט עס דאך אז די וואס ווערן "בכל המקרא" נמנה פריער, זיינען זיי געווען גרעסער בחכמה, היינט ווי זאגט רש"י "ששקולות זו כזו"?

ב) אפילו את"ל אז "שקולות זו כזו" מיינט זייער גלייכקייט אין אנדערע מעלות (נישט אין חכמה),¹¹ איז נישט

מחלה ונועה גו', הוא הקדמה ל"ותקרבנה גו' שבפסוק שלאח"ו.

13) וכדעת תנא דבי ר"י (ב"ב שם). אבל ראה לקמן הערה 22 ובשו"ג שם.

14) כפירוש הרא"ם וגו'א כאן.

אין אונזער פסוק ווערן זיי נמנה בלויז לפי סדר נשואיהן, נישט לפי גדולתן; און אין פסוק "וצלפחד בן חפר גו' היו לו גו' בנות" ווערן זיי נמנה כפי תולדותן.

איז פארוואס לערנט רש"י אז "בכל המקרא" [נישט בלויז אין פסוק "ותקרבנה גו'"] וואס דערציילט וועגן זייער טענה "אבינו מת במדבר גו' למה יגרע שם אבינו גו' כי אין לו בן", א זאך וואס איז פארבונדן מיט חכמה, נאר אין פסוק "וצלפחד גו' היו לו גו' בנות" וואס רעדט (נישט וועגן חכמה, נאר) וועגן תולדה, איז "מנאן לפי חכמתן", און דוקא אין אונזער פסוק איז מנאן לפי גדולתן כו' ב"שנים?

ב. מ'קען מסביר זיין דעם טעם וואס (רש"י לערנט אז) אויך דעם ערשטן מאל ווערן די בנות צלפחד גערעכנט "לפי חכמתן":

דער סיפור הכתוב "וצלפחד גו' לא היו לו בנים כ"א בנות" איז א הקדמה צו דעם שפעטער-דערציילטן, אז די בנות האבן גע'טענה'ט "אבינו מת במדבר גו' ובנים לא היו לו גו' תנה לנו אחוזה גו'".¹² און דאס איז א טענה וואס באווייזט אויף חכמה.

(8) פנחס כו, א.

(9) שם, ב"ד.

(10) ואף שהוכחה ל"חכמות היו" הוא מזה ש"אם הי' לו בן לא היו תובעות כלום" (רש"י שם, ד) — הרי מובן אשר [נוסף לזה, שכללות ענין הטענה בדין נוגע לחכמה, וראה ב"ב שם] בנוגע לטענה זו בפרט, ש"ראתה עינם מה שלא ראתה עינו של משה" (רש"י שם, ז) — ודאי נוגע ענין החכמה.

(11) שהרי בכל הפקודים נמנו רק בנים ולא בנות (ולעזיר מפרש"י שם כו, מו).

(12) וכן הפסוק (יהושע י, ג) "וצלפחד בן חפר גו' לא היו לו בנים כ"א בנות גו'".

פסוקים, איז ווייניק צו זאגן „ששקור לות זו כוז“ נאך מ'דארף אויך אג' קומען צו „מנאן לפי גדולתן. . לפי חכמתן“, האט דאך רש"י עס געדארפט מפרש זיין באַ דעם ערשטן מאָל פון שינוי; אָבער דאָרט באַנוגט ער זיך מיטן פי' „מגיד שכולן שקולות“, און אין אונזער פסוק וואו ער איז מפרש צום צווייטן מאָל דעם טעם השינוי, איז ער מוסיף „מנאן לפי גדולתן. . לפי חכמתן“?

אויך איז ניט פאַרשטאַנדיק: ווען ס'איז דאָ אַ סתירה צווישן צוויי פסוקים, פאַרענפערט רש"י די סתירה בעת עס ווערט אַ סתירה, ד.ה. ווען מען קומט צום צווייטן פסוק, וויל בשעת מען לערנט דעם ערשטן פסוק, איז נאך גאַרניט שווער.

און ווי מ'זעט עס פון דעם זעלבן ענין גופא, אַז אין דעם ערשטן פסוק: „ושם בנות צלפחד מחלה ונועה גו“ שטעלט זיך ניט רש"י „ולהלן הוא אומר כו“.

איז לפ"ז ניט פאַרשטאַנדיק: אויך אין פסוק „ותקרבנה גו“, וואו די בנות צלפחד ווערן גערעכנט צום צווייטן טן מאָל (מיטן זעלבן סדר ווי דעם ערשטן), איז דאך דעם תלמיד גאַרניט שווער פון פסוק אין פ' מסעי וואָס ער האָט נאך ניט געלערנט. היינט פאַרוואָס פרעגט דאָרט יע רש"י „ולהלן הוא אומר כו“?

ה. איז דער ביאור בכל זה:

וואָס עס אָרט דעם תלמיד אין פסוק ותקרבנה גו' וואו די בנות צלפחד ווערן אויסגערעכנט צום צווייטן מאָל, איז [ניט די סתירה פון פסוק אין אונזער סדרה; וואָס ער האָט נאך ניט געלערנט, נאָר] דער פסוק גופא „ואלה שמות בנותיו“: צוליב וואָס דאָרף ער

פאַרשטאַנדיק: דער גאַנצער מקור אַז „שקולות כו“ איז לכאורה מצד דעם שינוי הסדר אין די פסוקים. אָבער וויבאַלד אַז רש"י איז מבאר טעם ה' שינוי „כאן מנאן לפי גדולתן. . ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן“, איז דאך ניטאָ קיין מקור צו זאגן אַז „שקולות זו כוז“?

און די זעלבע שאלה איז לאידך גיסא: וויבאַלד אַז דער פסוק „ותהיינה מחלה תרצה וגו“ מיט זיין שינוי הסדר פון „כל המקרא“, קומט אונז לאָזן הערן „ששקולות זו כוז“, דאָרף דאך רש"י ניט אַנקומען צום פירוש „כאן מנאן לפי גדולתן כו“?

די קשיא איז נאך שטאַרקער: די צוויי ענינים אין פרש"י — (א) כאן מנאן לפי גדולתן. . ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן, און (ב) שקולות זו כוז — זיינען לכאורה גענומען פון גמרא יי. אָבער אין גמרא זיינען דאָס טאַקע דעות מחולקות יי. און רש"י (אין דרך הפשט) איז כולל ביידע ענינים צוזאַמען?

ד. נוסף צו די שאלות בפ' רש"י על אתר, איז אויף דער רש"י אויך שווער פון אַ פריערדיקער רש"י אין פ' פנחס:

אין פסוק „ותקרבנה בנות צלפחד גו' מחלה נועה וגו“¹⁵ שטעלט זיך רש"י אויף „מחלה נועה וגו'“ און איז מפרש: ולהלן הוא אומר ותהיינה מחלה תרצה, מגיד שכולן שקולות זו כוז, לפיכך שינה את סדרן.

איז ניט פאַרשטאַנדיק: אויב רש"י (בפרשתנו) נעמט אַז, אַז בכדי צו פאַרענטפערן דעם שינוי הסדר אין די

(15) ב"ב שם.

(16) ראה רשב"ם שם ד"ה שקולות: ולא חסידי' לר' אמי.

ותקרבה נאכאמאל¹⁹, בכדי צו לאזן אונז הערן, דורך דעם שינוי הסדר לגבי פ' מסעי, אז "כולן" שקולות זו כזו"²¹.

1. מען דארף נאך אבער פאר-שטיין: וויבאלד אז אויך דעם ערשטן מאל ווערן די בנות צלפחד אויסגע-רעכנט מיטן סדר "מחלה ונועה גו" בשינוי לגבי זייער סדר בפ' מסעי, וואלט מען דאך לכאז' געוואוסט אז "שקולות זו כזו" בלויז פון די צוויי פסוקים. איז דאך הדרא קושיא ל-דוכתא: צוליב וואס דארפן זיי ווידער אויסגערעכנט ווערן אין פסוק "ותק-רבנה"?

איז דער ביאור אין דעם: ביים צוגיין ע"פ דרך הפשט²² צו א שינוי

19) ועפ"י יומתק מה שרש"י מסיים בפירושו שם "לפיכך שינה את סדרן" — דלכאורה, לפי הפ"י שבהשקפה ראשונה (שקושיית רש"י היא השינוי בהסדר) — הרי תיבות אלו מיותרות, וכבפרש"י וארא (ו, כו) שאינו מסיים לפיכך שינה — כי כוונת רש"י כאן היא לתרץ את הקושיא שבכאן — את יתור הכתוב (ולא השינוי), שהחידוש בכתוב הוא שכולן שקר לות. ולכן מסיים לפיכך שינה כו', שיתור הכתוב ע"י ש"שינה" מלמדנו, שהסדר לאו דוקא כי כולן שקולות.

20) ואף שהשינוי הוא רק בנוגע לנועה ותרצה — מכיון שהכתוב מלמדנו שסדר המנין הוא לאו דוקא, מסתבר שכולן שקר לות (וראה לקמן הערה 29). ובכל אופן צ"ע דהוי ל" לשנות (גם) בנוגע להראשונה — ובכל הג' כתובים מנחית מחלה ראשונה! 21) וכבפרש"י וארא שם. 22) לכאורה יש להוכיח שגם ע"ד ה-הלכה כן הוא, לדעת ר' ישמעאל שלומר ששקולות היו מהלשון "ותהייה" (ב"ב שם) ולא משינוי הסדר שבהכתובים.

אבל עדיין קשה, שהרי גם שית רש"י כן היא (כבהירה 24), ומימ ליתן שכולן שקולות כו' מצד כפל השמות כדלקמן בפנים, ועפ"י — גם ר"ש יכול לפרש כן

זיי אויסרעכענען נאכאמאל, בשעת ער האט שוין זייערע נעמען אויסגערעכנט פריער?

מוז מען זאגן, אז אין דעם פסוק איז ער אויסן (בעיקר), ניט צו זאגן זייערע נעמען, נאר מדגיש זיין עפעס דורך דעם איבער חזר'ן — אין וואס קען דא זיין א הדגשה? אין דעם סדר. ס'איז אבער ניט מובן: אויך דעם ערשטן מאל שטייען זיי מיטן זעלבן סדר, היינט וואס איז דער פסוק מחדש מיטן סדר "מחלה נועה גו" ²³?

[און מ'קען ניט ענטפערן, אז דער חידוש הסדר אין פסוק "ותקרבה גו" איז, אז אויך בנוגע צו "חכמתן" זיינען זיי אין זעלבן סדר ווי לידתן — ווארום אויך אז דעם פסוק איז בטתם מסתבר צו זאגן אזוי, ווייל "ימים" ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה].

אויף דעם איז רש"י מפרש "ולהלן הוא אומר ותהייה מחלה תרצה", אז דער חידוש דא אין דעם סדר "מחלה נועה גו" איז (ניט לגבי זייער סדר פריער, נאר) לגבי דעם סדר "מחלה תרצה" וואס שטייט "להלן". און דע-ריבער רעכנט דער פסוק אויס די נעמען פון בנות צלפחד אין פסוק

17) ומה שרש"י מעתיק (לפני פירוש) "מחלה נועה גו" — ולא "ואלה שמות בנותיו גו", אף שהקושיא היא לכאורה גם ע"י שמייתר הוא — כי זה מבין ה-תלמיד (גם בלי פרש"י) שהחידוש הוא בהסדר, אלא שקשה לו, שבסדר זה — "מח-לה נועה גו" — אין כל חידוש כי גם לפניז נאמר אותו הסדר. ולכן מעתיק רש"י (רק) תיבות אלו "מחלה נועה גו" — שיש חידוש בסדר זה, כי "להלן הוא אומר כו", כבפנים.

18) איוב לב, ז (אין הכוונה להפסוק שהרי התלמיד עדיין לא למד איוב) — כ"א להענין, והתלמיד רואה גם בעצמו אז ימים גו'.

ווערן זיי דערפאר אויסגערעכנט נאכאמאל אין פסוק ותקרבנה, וואס דער יתור הכתוב לערנט אונז, אז דער טעם השינוי איז צו זאגן „שכולן שקולות זו כזו“.

ז. מ'דארף נאך אבער פארשטיין: ווען „להלן“ אין פ' מסעי, זאלן די בנות צלפחד שטיין לויט זייער חשיבות און מעלה, וואלט געווען פאר-שטאנדיק אז וויבאלד אין בייזע ער-טער — סיי אין פסוק ותקרבנה און סיי אין פ' מסעי — רעדט זיך וועגן זייער חשיבות, און דאך איז זייער סדר אן אנדערער, לאזט עס אונז הערן אז „שקולות זו כזו“; וויבאלד אבער אז אין פשטות ווערן זיי אין פ' מסעי נמנה כפי סדר נשואיהן — היינט ווי קען מען זאגן אז דער שינוי הסדר בפסוק ותקרבנה לגבי פ' מסעי איז „מגיד ששקולות זו כזו“?

איז די קשיא באווארנט רש"י (ב' פירושו לפ' מסעי²⁵) דורך זיין חידוש „כאן מנאן לפי גדולתן כו'“, אז זיי ווערן דא נמנה (ניט נאך לויט סדר נשואיהן, נאך) „לפי גדולתן“²⁶ זו מזו בשנים (וואס די „גדולה“ איז פאר-בונדן אויך מיט חכמה — „מים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה“, כנ"ל ס"ה). און וויבאלד אז אין ביידע ערטער — אין פסוק ותקרבנה און אין פ' מסעי —

25 ואף שזה נוגע לפירושו בפ' פנחס שם — מכיון שכשהתלמיד לומד פרש"י בפ' פנחס לא למד עדיין הפסוק בפ' מסעי, הרי אינו קשה לו עדיין זה שהסדר „מחלה תרצה גו'“, „להלן“, הוא לכאורה לא בנוגע לחכמה. ולכן סומך רש"י את עצמו על מה שיפרש אח"כ בפ' מסעי.

26 ועפ"י יומתק גם לשון רש"י „לפי גדולתן כו'“ ולא „כפי סדר שנולדו“ וכיו"ב.

הסדר פון איין פסוק צו א צווייטן, דארף מען [ניט לכל לראש — זאגן אז „שקולין הן“²⁷, נאך] זוכן א טעם פארוואס זאל אין איין פסוק זיין דער סדר באופן זה און אין צווייטן פסוק זאל ער זיין באופן אחר²⁸.

ובמילא, ווען די בנות צלפחד זאלן געווען זיין אויסגערעכנט בלויז דעם ערשטן מאל אין פ' פנחס און נאך אמאל אין פ' מסעי, וואלט מען מס' ביר געווען דעם טעם השינוי גאר בפשטות:

אז דעם ערשטן מאל, וואו עס שטייט אז צלפחד „לא“ היו לו (בנים כ"א) בנות, ווערן זיי נמנה כפי ה' סדר וואס „היו לו“ — כפי סדר תולדות, און אין פ' מסעי, וואו עס ווערט דערציילט „ותהיינה גו' לנשים“ — ווערן זיי נמנה לפי סדר נשואיהן (און אז נישאו שלא כסדר תולדות).

ולמה זקוק להלימוד „ותהיינה“?

ו"ל: (א) שר"ש יש לו טעם אחר בכפל השמות (או שלא דריש כפל שמות). (ב) שכונת ר"ש „שקולות היו“ הוא באופן „היו“ אחת לכולן, היינו ששקולות בכל הענינים (ולא רק בחכמה, כפירוש הרגמ"ה שם). ולפ"ז אין הוכחה שר"ש ס"ל כרבי (שבהערה 24).

23 כדעת ר"ש (משנה סוף כריתות), שתמיד הוא ללמדן ששקולין הן.

24 כדעת רבי (קידושין ל, סע"ב ואילך — בנוגע לאור"א שמנה ר"ש בכריתות שם), שאם יש למצוא טעם להשינוי אין רא"י ששקולין, וכ"ה בפרש"י עה"ת (ר"פ קרו"שים), וראה לקו"ש חט"ז ע' 58 ואילך (בפרש"י וארא שם).

* ומה שהעתיק רש"י (פנחס כז, א) גם תיבת ותהיינה — אין כוונתו לדרשת רש"י (שהרי א) לא רמזה ככל (ב) מה' לשון „וזהלן“ ולא „להלן“ מוכח שלימודו הוא מהשינוי, כ"א — לציין הכתוב לו מכתן (ולא . . שביהושע יו, ג) ! ודומק).

רש"י [ניט אַז די מסקנא איז אַז באַ די בנות צלפחד איז די וואָס איז נמנה פריער בכל המקרא — האָט געהאַט מער חכמה ווי די וועלכע שטייט נאָך איר, נאָך] אַז דער מנין „בכל המקרא“ (כולל אויך אונזער פסוק) איז נוגע (ניט ווי אין רוב ערטער צו עלטער בשנים, נאָך) צו חכמה.

און וויבאַלד עס זיינען דאָ שנינוים אין דעם סדר המנין — כאַטש אַז אומעטוס איז מנאן לפי חכמתן — איז דערפון געדרונגען אַז סדרן לפי חכמתן „שקולות זו כזו.“ מ'קען דאָך אָבער ניט שרייבן אַלע בבת אחת — איז דער שנינוי הסדר מגיד אַז שקולות.

י. נאָך אַן אופן (מרווח יותר) קען מען מבאר זיין:

אין חכמה זיינען פאַראַן צוויי סוגים: (א) עיקר החכמה — וואָס קומט דורך לערנען און האַרעווען. (ב) חכמה וואָס קומט מיט יאָרן — „ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה“, כנ"ל.

לייגט זיך צו זאָגן, אַז די ערשטע צוויי מאָל וואָס זיי ווערן גערעכנט לפי חכמתן, איז דער סדר טאַקע מדויק²⁷. ד.ה. אַז אין דעם עיקר ה'

(27) ע"ד כמה הרפתקי עדו עליהו (קדושין לג, סע"א).

(28) כי אף שיתור הכתוב (פנחס שם) מלמדנו שקולות הן (היינו שהסדר הוא לא דוקא) — הרי

(א) מכיון שלפי דרך הפשט, סברא הראי שונה היא למצוא טעם להשינוי (כנ"ל ס"ו), לכן גם לאחר הלימוד שקולות ממסביר לומר שהסדר יש בו דיוק (וראה מלבי"ם לויקרא ד, לב), שאפילו לדעת ר"ש י"ל ש"ש טעם בכ"א למה תפס דוקא שנינו הסדר".

(ב) בנוד"ד שישנם ג' כתובים, והלימוד שקולות כ"ו הוא רק מצד שנינוי הסדר שבפסוק ותקרבנה להפסוק שבס' מסעי,

מסעי — איז דער סדר המנין נוגע צו חכמה, איז במילא דער שינוי ה' סדר „מגיד (ווי רש"י איז מסיים) ש' שקולות זו כזו“.

ח. אָבער גלייך ווי רש"י זאָגט „כאן מנאן לפי גדולתן כו“ — נאָך פאַרן סיום „ומגיד ששקולות כו“, ווערט דעם תלמיד שווער:

וויבאַלד אַז „כאן“ רעדט זיך וועגן „ותהיינה גו' לנשים“ און ניט וועגן תולדה, איז ווי קען מען זאָגן אַז דער סדר דאָ, וואָס איז אַנדערש ווי אין פסוק „וצלפחד גו' היו לו גו' בנות“ (וואָס רעדט בפשטות וועגן תולדה), זאָל זיין לפי גדולתן כו'?

דעריבער זאָגט רש"י גלייך, אַז די שייכות פון „לפי גדולתן כו“ צו אונ' זער פסוק איז מצד דעם וואָס „נישאו כסדר תולדות“. און דאָס וואָס „בכל המקרא“ שטייען זיי אין אַן אַנדער סדר, איז עס ווייל דאָרט „מנאן לפי חכמתן“ [און ווי ערקלערט פריער (סעיף ב'), אַז אויך דעם סדר המנין אין ערשטן פסוק קען מען איינלערנען אַז ער האָט אַ שייכות צו „חכמתן“].

און לאחר ווי דער תלמיד ווייס שוין אַז „כאן מנאן לפי גדולתן כו“, איז רש"י מסיים „ומגיד ששקולות זו כזו“, וואָרעם וויבאַלד אַז אויך דער מנין אין אונזער פסוק איז לפי גדולתן (וואָס איז פאַרבונדן מיט חכמה כנ"ל ס"ז) — איז דער שינוי הסדר פון אונזער פסוק לגבי די ערשטע צוויי מאָל „מגיד — ששקולות זו כזו“.

ט. ע"פ הנ"ל ווערט אויך פאַרענטפערט ווי „שקולות זו כזו“ איז ניט קיין סתירה צו „מנאן לפי חכמתן“ — ווייל מיט „מנאן לפי חכמתן“ מיינט

מצד היגיעה ביי נועה — איז, בסך־הכל, „שקולות זו כזו“¹¹.

(משיחת ש"פ מסו"מ תשכ"ה)

(29) ועפ"י יומתק מה שרש"י כאן כותב „ומגיד ששקולות“ — וזא „שכולן שקולות“ כבפירושו בפ' פנחס — כי (ראה עד"ז לקו"ש ח"ז ע' 119 הערה א' להערה 13. ח"ט ע' 3 הערה 18):

בפ' פנחס, שמפרש כפי פשטות המשמעות, שבפעם הראשונה נמנו לפי תולדותיו, מסתבר לומר ששינוי הסדר (שבפסוק ותקרבנה לגבי הפ' בפ' מסעי) מלמדנו שכל הסדר הוא לאו דוקא, כנ"ל הערה 20; אבל בפ' מסעי, לאחר שמפרש „כאן מנאן לפי גדולתן . . . ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן“ — שמה מובן שהסדר בפעם הראשונה עכ"פ הוא בדוקא (ראה הערה ה' קודמת באופן ה'), הרי מוכרח לומר שזה ששקולות היו (שלומדים משינוי הסדר מפעם הב' לפעם הג') הוא רק בנוגע להסך־הכל שמצד צירוף ב' הסוגים שבחכמה (כבפנים) — וזה א"א לומר בנוגע ל"כולן", שהרי „מחלה“ נמנית ראשונה בכל פעם.

חכמה, וואס איז פארבונדן מיט לימוד ויגיעה, זיינען זיי געווען אין דעם סדר ווי מנאן „בכל המקרא“: „מחלה נועה חגלה מלכה ותרצה“ (ווייל כאטש נועה איז געווען די אינגסטע, האט זי דורך איר יגיעה אריבערגעשטיגן אירע שוועסטער, ביז אז זי ווערט גערעכנט די צווייטע — גלייך נאך מחלה);

נאך אעפ"כ, לאזט אונו הערן דער יתור המנין פון פסוק ותקרבנה, אז דא איז פאראן אויך א „לאו דוקא“ אין דעם סדר המנין, ווארום מצד דעם וואס תרצה איז געווען עלטער פון נועה, איז ביים מצרף זיין ביידע סוגי חכמה צוזאמען — די חכמה מצד ריבוי השנים ביי תרצה, און די חכמה

מסתבר לומר שהסדר בפעם הראשונה עכ"פ הוא בדוקא.

הזמפות

שיחות ומכתבים

